

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА
Кафедра маркетингу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор навчально-наукового
інституту менеджменту та
підприємництва
_____ Світлана ПЕТРОВСЬКА
«_____» _____ 2025 року

ПРОГРАМА
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
освітньо-наукової програми «Маркетинг»
спеціальності D5 «Маркетинг»

Київ 2025

Програма науково-педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньо-наукової програми «Маркетинг» спеціальності D5 «Маркетинг».

Розробники: завідувач кафедри маркетингу, д-р екон. наук, професор Виноградова О.В.; доцент кафедри маркетингу, канд. екон. наук, доцент Воскобоєва О.В.; доцент кафедри маркетингу, канд. екон. наук, доцент Ромащенко О.С.; доцент кафедри маркетингу, канд. екон. наук, доцент Дарчук В.Г.

Гарант освітньо-наукової
програми «Маркетинг»,
професор кафедри маркетингу,
д-р екон. наук, професор

Тетяна СЬОМКІНА

Програма науково-педагогічної практики затверджена на засіданні кафедри маркетингу (протокол № 1 від «1» вересня 2025 р).

Завідувач кафедри маркетингу
д-р екон. наук, професор

Олена ВІНОГРАДОВА

1. Загальні положення

Науково-педагогічна практика є обов'язковою освітньою компонентою ОНП «Маркетинг» і спрямована на підготовку аспіранта до самостійної викладацької діяльності у вищій освіті. Зміст практики поєднує наукову, педагогічну, методичну, цифрову й аналітичну роботу та забезпечує взаємозв'язок дисертаційного дослідження з освітнім процесом.

Підсумковим результатом є авторський навчально-методичний комплекс, який апробується під час заняття та вдосконалюється за результатами аналізу. Комплекс демонструє зв'язок наукового дослідження з викладанням.

2. Мета і завдання

2.1 Мета практики

Мета практики — набуття практичних навичок і компетенцій з організації та здійснення педагогічної, методичної та науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, опанування сучасних технологій викладання фахових дисциплін, а також розвиток навичок самостійної науково-педагогічної творчості.

2.2. Основні завдання практики

1. Ознайомлення з програмою практики, вимогами до її проходження та звітності; складання індивідуального плану й визначення тематики авторського навчально-методичного комплексу.

2. Аналіз освітньої-наукової програми, силабусів, навчально-методичного забезпечення, системи оцінювання; визначення взаємозв'язку між компетентностями, результатами навчання, змістом занять і методами оцінювання.

3. Вивчення педагогічного досвіду викладачів кафедри маркетингу шляхом відвідування та аналізу лекційних і практичних занять, застосованих методів навчання, способів комунікації та цифрових інструментів.

4. Відбір і педагогічна адаптація результатів власного дисертаційного дослідження для створення навчального контенту відповідно до рівня підготовки здобувачів освіти та очікуваних результатів навчання.

5. Проектування лекційного та/або практичного заняття з узгодженням його мети, результатів навчання, змісту, навчальної діяльності й оцінювання; добір активних та інтерактивних методів навчання.

6. Розроблення авторського навчального кейса з маркетингу, його інформаційно-аналітичної бази, взаємопов'язаних завдань, питань для дискусії, методичних рекомендацій для викладача та критеріїв оцінювання.

7. Підготовка та самостійне проведення навчального заняття, представлення результатів власного дослідження, організація індивідуальної, командної та дискусійної роботи здобувачів освіти.

8. Розроблення й застосування критеріїв та інструментів оцінювання результатів навчання, організація самооцінювання і взаємооцінювання, аналіз виконаних робіт та надання змістовного зворотного зв'язку.

9. Збір і систематизація педагогічних даних, зіставлення запланованих і фактично досягнутих результатів навчання, визначення типових труднощів та оцінювання результативності заняття.

10. Здійснення педагогічної рефлексії та вдосконалення навчально-методичного комплексу на основі самоаналізу, результатів оцінювання й відгуків здобувачів освіти.

11. Обґрунтоване використання цифрових технологій для підготовки та реалізації навчальних завдань із перевіркою достовірності матеріалів й дотриманням академічної доброчесності, авторського права та конфіденційності.

12. Систематизація розроблених матеріалів у єдиний авторський навчально-методичний комплекс, оформлення звіту та щоденника практики, підготовка й публічний захист результатів із аргументацією прийнятих педагогічних рішень.

3 Очікувані результати практики

3.1 Компетентності за освітньо-науковою програмою

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність до креативного та прогностичного мислення, генерування інноваційних ідей в умовах невизначеності та цифровізації.

СК03. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти маркетингу, цифрові технології, ресурси та економіко-математичні методи і моделі у науковій та педагогічній діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

3.2 Програмні результати навчання

РН04. Глибоко розуміти та імплементувати загальні принципи та методи маркетингової науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій діяльності.

РН05. Представляти та оприлюднювати результати самостійних оригінальних наукових досліджень з дотриманням академічної доброчесності, демонструвати володіння методологією викладання професійно орієнтованих дисциплін і нести відповідальність за навчання інших.

РН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері маркетингу, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, дотримуватися норм академічної етики та доброчесності.

РН10. Генерувати та науково обґрунтовувати інноваційні маркетингові ідеї, застосовувати методи прогностичного мислення для розв'язання комплексних проблем у сфері маркетингу в умовах невизначеності.

РН11. Професійно розвиватися, самовдосконалюватися, надихати і організовувати розвиток інших людей.

Після завершення практики аспірант має вміти проєктувати навчальні активності, адаптувати наукові результати, працювати з маркетинговими даними, організовувати заняття, оцінювати навчальні досягнення та поліпшувати власну педагогічну діяльність на основі доказів.

4. Організація практики та учасники

4.1. База та умови проходження

Практика організовується на кафедрі маркетингу та/або іншій погодженій базі, яка забезпечує можливість виконання науково-педагогічних завдань і проведення занять із маркетингових дисциплін. Доступ до студентської аудиторії, матеріалів і цифрового середовища погоджується до початку апробації.

4.2. Керівництво практикою

Керівник погоджує план і навчально-методичний комплекс, консультує щодо наукової та педагогічної логіки, перевіряє матеріали до проведення заняття, контролює виконання програми, перевіряє звітність і бере участь в оцінюванні.

Керівник, за наявності, погоджує організаційні умови, допомагає визначити доступні заняття й ресурси, підтверджує виконану діяльність та надає відгук. Викладач дисципліни узгоджує тему, аудиторію, формат і місце заняття у навчальному процесі.

4.3. Обов'язки аспіранта

- Ознайомитися з вимогами практики, внутрішнім розпорядком, правилами безпеки та погодити план.
- Виконувати всі етапи, регулярно вести щоденник і своєчасно повідомляти керівника про труднощі.
- Підготувати авторські матеріали, перевірити їхню точність і погодити до використання в аудиторії.
- Провести заплановане лекційне та/або практичне заняття й забезпечити етичну навчальну взаємодію.

- Застосовувати однакові зрозумілі критерії оцінювання та надавати конструктивний зворотний зв'язок.
- Дотримуватися академічної доброчесності, авторського права та конфіденційності.
- Проаналізувати результати, обґрунтувати зміни, сформувати портфоліо й подати звітність у встановлений строк.
- Захистити навчально-методичний комплекс, пояснивши авторський внесок, результати апробації та їхні обмеження.

Пропущені або невиконані види робіт відпрацьовуються за погодженням із керівником. Зміни плану документуються. Фактично виконана робота відображається без подвійного зарахування годин.

5. Зміст етапів

1. Вступ до науково-педагогічної практики

Ознайомлення з метою, програмою, звітністю, педагогічною етикою, авторським правом та відповідальним використанням ІІІ. Визначення індивідуальної траєкторії, теми та формату навчально-методичного комплексу, зв'язку з дисертаційним дослідженням.

2. Аналіз освітнього середовища та педагогічного досвіду

Аналіз ОНП, силабусів, методичних рекомендацій, оцінювання й цифрового середовища. Установлення зв'язку компетентностей, результатів, тем і оцінювання. Відвідування погоджених лекцій та практичних занять; аналіз структури, комунікації, інтерактивних методів, кейсів і цифрових засобів.

3. Трансформація результатів наукового дослідження у навчальний контент

Відбір моделей, методик, гіпотез, даних або аналітичних висновків власного дослідження. Адаптація складності матеріалу до аудиторії.

Формулювання навчальної проблеми й результатів та способів їх перевірки.
Обґрунтування педагогічної цінності наукового результату.

4. Проєктування сучасного навчального заняття

Розроблення сценарію лекційного та/або практичного заняття.
Конструктивне узгодження результатів, активностей і оцінювання; визначення структури й регламенту. Добір кейс-методу, проблемного, проєктного, дослідницького, дискусійного та командного навчання.

5. Розроблення авторського навчального кейса з маркетингу

Формування проблемної маркетингової ситуації та контексту підприємства, ринку або споживачів. Підготовка інформаційної бази. Побудова завдань для аналізу, порівняння альтернатив і обґрунтування рішення. Розроблення інструкції викладачу, критеріїв і питань для дискусії.

6. Підготовка та проведення навчальних занять

Підготовка та самостійне проведення погодженого лекційного та/або практичного заняття. Представлення наукових результатів доступною мовою. Організація індивідуальної, групової та дискусійної роботи, фасилітація й керування часом, забезпечення feedback.

7. Оцінювання результатів навчання та організація зворотного зв'язку

Визначення критеріїв та індикаторів досягнення результатів; створення рубрик. Формувальне та підсумкове оцінювання, самооцінювання й взаємооцінювання. Аналіз робіт, помилок і аргументації. Анонімне опитування щодо змісту, методики та цифрової складової.

8. Педагогічна аналітика та оцінювання результативності заняття

Збір і систематизація даних про активність, завдання, тестування, кейси й цифрові інструменти. Порівняння запланованих та досягнутих результатів. Визначення складного контенту, помилок, залученості й пропозицій щодо поліпшення заняття.

9. Педагогічна рефлексія та вдосконалення навчально-методичного комплексу

Самооцінювання за логікою «дослідження → контент → методика → активність → результат». Виявлення сильних і проблемних елементів, аналіз дидактичної адаптації. Коригування заняття, кейса, завдань, цифрових засобів, використання ІІІ та оцінювання.

10. Формування комплексу навчально-методичних матеріалів аспіранта

Систематизація методичної розробки заняття, навчального кейса, вказівок до нього, презентаційних матеріалів і завдань із використанням ІІІ в єдиний навчально-методичний комплекс. Підготовка звіту, щоденника та навігаційного переліку.

11. Захист результатів

Підготовка до публічного захисту, презентація матеріалів і доказів, аргументація педагогічних рішень, відповідь на запитання та представлення напрямів професійного розвитку.

5.2. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання передбачає підготовку, апробацію та вдосконалення авторського навчально-методичного комплексу, пов'язаного з власним дисертаційним дослідженням. Погоджуються тема, дисципліна, аудиторія, наукова основа, результати заняття, методи, продукти, строки та способи перевірки досягнень.

5.3. Склад підсумкового комплексу

- Методична розробка погодженого лекційного та/або практичного заняття.
- Авторський маркетинговий кейс із методичними вказівками викладачу.
- Презентаційні матеріали та навчальні завдання.
- Завдання з використанням ІІІ, пояснення перевірки й авторських змін.

- Критерії та інструменти оцінювання, узагальнений feedback.
- Педагогічна аналітика, рефлексія та оновлені матеріали.

Робота з даними та цифровими засобами інтегрується в підготовку контенту, кейса, заняття й оцінювання. Окремих додаткових етапів для цих видів діяльності цей силабус не встановлює.

6. Виконання практики в дистанційному або змішаному форматі

За дистанційного або змішаного формату зберігаються зміст, обсяг та очікувані результати практики. Керівник погоджує канали зв'язку, строки консультацій, платформу проведення заняття, доступ до матеріалів і способи підтвердження діяльності.

Аспірант перевіряє працездатність посилань, доступ студентів, читабельність контенту, можливість подання робіт та резервний спосіб виконання завдань. У портфоліо зберігається копія цифрових матеріалів або інші підтвердження, придатні для перегляду після завершення практики. Фото-, аудіо- чи відеозапис здійснюється лише за погодженим порядком із дотриманням прав учасників.

7. Звітність і підсумковий контроль

7.1. Підсумкова документація

Після завершення практики аспірант подає звіт, щоденник, виконаний навчально-методичний комплекс у складі комплект навчально-методичних матеріалів аспіранта, відгук керівника та інші документи, передбачені університетським порядком. До захисту готується презентація, яка демонструє наукову основу, педагогічні рішення, результати заняття й зміни після апробації.

7.2. Допуск і захист

Умовою допуску є виконання в повному обсязі програми та індивідуального плану, реалізація передбачених видів навчально-методичної і

науково-педагогічної діяльності, проведення запланованого лекційного та/або практичного заняття, виконання індивідуального завдання та своєчасне подання належно оформленої документації.

Під час захисту аспірант представляє логіку Research-to-Teaching, демонструє навчально-методичний комплекс, пояснює відповідність матеріалів аудиторії, обґрунтовує методи й цифрові рішення, аналізує навчальні результати та відповідає на запитання. Строки, склад учасників і регламент визначаються кафедрою.

7.3. Критерії підсумкової оцінки

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА			
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка / запис в екзаменаційній відомості
90-100	Здобувач демонструє системні й ґрунтовні знання сучасних підходів до організації освітнього процесу у закладі вищої освіти. Самостійно та обґрунтовано застосовує результати власного наукового дослідження в освітній діяльності. Уміє визначати результати навчання, добирати зміст, методи, цифрові інструменти та форми організації навчання відповідно до освітнього компонента й рівня підготовки здобувачів. Здобувач демонструє високий рівень самостійності, педагогічної майстерності, академічної доброчесності та професійної комунікації, здатний критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності й аргументовано захищати прийняті методичні рішення..	Високий Здобувач демонструє високий рівень сформованості компетентностей: здатний самостійно планувати, організовувати та здійснювати освітню і навчально-методичну діяльність; інтегрувати результати власного наукового дослідження в освітній процес	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Здобувач добре володіє теоретичними й методичними основами освітньої діяльності. Уміє використовувати результати власного наукового дослідження при підготовці навчальних матеріалів і завдань, добирати доцільні методи та цифрові інструменти навчання. Демонструє достатній рівень самостійності, професійної комунікації та рефлексії щодо результатів практики. Звітна документація оформлена відповідно до встановлених вимог із незначними недоліками, під час захисту здобувач обґрунтовує основні прийняті рішення.	Достатній Здобувач демонструє стійкий рівень сформованості компетентностей та здатність самостійно виконувати основні професійно-педагогічні й методичні завдання. Може аргументувати прийняті методичні рішення та самостійно коригувати власну діяльність.	Добре / Зараховано (В)
75-81	Здобувач володіє базовими знаннями щодо організації освітнього процесу та здатний застосовувати їх у стандартних педагогічних ситуаціях. Може розробляти окремі навчально-методичні матеріали, формулювати результати навчання та добирати методи викладання за відомими алгоритмами й рекомендаціями керівника практики. Допускає окремі змістові та методичні помилки, проте здатний їх виправити після зауважень. Під час захисту правильно пояснює основні результати виконаної роботи, але має труднощі з обґрунтуванням окремих методичних рішень.	Достатній Здобувач демонструє достатній рівень сформованості компетентностей. Здатний самостійно вирішувати типові професійно-педагогічні та методичні завдання, розробляти навчальні матеріали, добирати методи і засоби навчання.	Добре / Зараховано (С)
67-74	Здобувач засвоїв базові положення щодо організації навчальної та навчально-методичної діяльності, однак застосовує їх переважно за зразком. Розроблені матеріали мають окремі змістові, методичні або структурні недоліки. Здобувач демонструє обмежену самостійність у виборі методів навчання, цифрових інструментів та способів інтеграції результатів власного дослідження в освітній	Середній Здобувач демонструє мінімально допустимий рівень сформованості компетентностей. Може застосовувати окремі сучасні методи та цифрові інструменти, проте має труднощі з їх самостійним вибором,	Задовільно / Зараховано (D)

	процес. Потребує консультацій і методичної підтримки керівника практики. Аналіз власної педагогічної діяльності має переважно описовий характер.	обґрунтуванням та інтеграцією результатів власного дослідження в освітній процес.	
60-66	Здобувач демонструє фрагментарне розуміння методичних засад освітньої діяльності. Навчально-методичні матеріали підготовлені переважно формально та потребують суттєвого доопрацювання. Здобувач має труднощі з формулюванням результатів навчання, вибором сучасних методів викладання, використанням цифрових інструментів та інтеграцією власних наукових результатів у навчальний контент. Самостійність та активність під час проходження практики є недостатніми. Під час захисту здатний відтворити основні результати виконаної роботи, але не завжди може належно обґрунтувати прийняті рішення.	Середній Здобувач демонструє мінімально допустимий рівень сформованості компетентностей. Виконує стандартні завдання практики за зразком і за підтримки керівника. Набуті компетентності забезпечують виконання лише базових завдань практики.	Задовільно / Зараховано (Е)
35-59	Здобувач не забезпечує досягнення визначених результатів навчання. Знання щодо організації освітнього процесу є фрагментарними, здобувач не демонструє достатньої здатності самостійно розробляти та застосовувати навчально-методичні матеріали, обирати відповідні методи навчання та цифрові інструменти. Інтеграція результатів власного наукового дослідження в освітню діяльність відсутня або має формальний характер. Здобувач не може аргументовано представити та захистити результати проходження практики.	Низький Рівень сформованості компетентностей є недостатнім для самостійного здійснення освітньої та навчально-методичної діяльності.	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) <i>В залікову книжку не представляється</i>
0-34	Здобувач не продемонстрував досягнення передбачених результатів навчання. Не сформовано необхідних умінь щодо планування та організації освітньої діяльності, розроблення навчально-методичних матеріалів, застосування сучасних методів і цифрових технологій навчання та використання результатів власного дослідження в освітньому процесі. Здобувач не допускається до захисту практики або не демонструє мінімально необхідного рівня підготовки під час її захисту.	Незадовільний Передбачені програмою практики компетентності не сформовані на мінімально необхідному рівні.	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) <i>В залікову книжку не представляється</i>

8. Академічна доброчесність та використання штучного інтелекту

Аспірант виконує завдання самостійно, крім дозволеної спільної роботи й допоміжних засобів. Використані тексти, ідеї, моделі, дані та зображення супроводжуються посиланнями. Для результатів спільного дослідження зазначаються співавторство та власний внесок.

Аспірант особисто відповідає за точність матеріалів, розрахунків і висновків. Заборонено завантажувати в публічні моделі персональні дані, конфіденційну інформацію, закриті наукові чи службові розробки. У звіті та портфоліо студентські матеріали знеособлюються. Змодельовані навчальні дані позначаються; результати апробації подаються лише за фактично проведеною діяльністю.

За порушення правил силабус передбачає можливість зниження балів, повернення звіту на доопрацювання, недопущення до захисту тощо. Конкретні рішення приймаються за встановленими процедурами. Використання ІІІ документується із зазначенням інструмента, мети, перевірки та авторських змін.

9. Список рекомендованої літератури

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (ред. станом на 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (ред. станом на 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (ред. 2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-п>.

4. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 075 «Маркетинг». Київ: МОН України, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/04/08/075-Marketynh-07.04.22-313.pdf>

5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#top>

6. Положення про організацію освітнього процесу у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій. https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_49109699.pdf

7. Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти ДУІКТ. https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_23214805.pdf

8. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ДУІКТ. https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_61575036.pdf

9. Кодекс академічної доброчесності Державного університету
інформаційно-комунікаційних технологій. URL:
https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_96297052.pdf